

Een kwestie van gevoel

*Een kind van je dochter
of een kind van je zoon*

DE DESKUNDIGE
Nelly Bakhuizen,
gezinstherapeut

Waarom voelt het anders?

“De moeder-dochterband is natuurlijk en heel uniek. Daarom zal een dochter haar moeder als eerste willen vertellen

dat ze zwanger is. Voor de toekomstige oma is het idee dat haar dochter het leven doorgeeft vaak overweldigend. Het is een bevestiging dat ze het als moeder goed heeft gedaan. Dat deze gevoelens veel minder spelen bij een zwangere schoondochter spreekt voor zich.

Gun het uw schoondochter daarom haar moeder als eerste te vertellen dat ze zwanger is. Uw schoondochter is niet uw dochter, zij is de vrouw van uw zoon. Belangrijk is dat jullie een goede relatie hebben in de wetenschap dat moeders vóór schoonmoeders komen.”

Wat doe je als je schoondochter vooral haar moeder erbij betreft?

“Veel toekomstige oma's mogen met hun dochters mee naar de verloskundige en zijn er ook bij als er echo's worden gemaakt. Gun het uw schoondochter om dit met haar moeder te delen.

Leef wel na afloop mee. Vraag of u foto's mag zien en toon belangstelling voor de ontwikkeling van uw kleinkind. Vraagt u niets, dan kan dit als desinteresse worden geïnterpreteerd.

Als u alleen zoons hebt, loopt u de kans altijd buitengesloten te worden bij het maken van echo's. U mag best aangeven dat u graag een keer mee wilt, omdat u geen dochters hebt en dit de enige manier is om dit toch te beleven. Dit zal de andere oma ook begrijpen.

Blijf wel openstaan voor een mogelijk 'nee' en voor de grenzen van uw schoondochter. Als u zelf de moeder bent, mag u andersom uw dochter aanmoedigen haar schoonmoeder mee te vragen.”

En wat als de andere oma wél bij de bevalling mag zijn?

“Als uw schoondochter u niet bij de bevalling wil hebben, dan kunt u niet anders dan het accepteren. Dat is natuurlijk moeilijk, zeker als de andere oma er wel bij mag zijn, maar tijdens de bevalling moet alles erop gericht zijn dat uw kleinkind goed ter wereld komt.”

Hoe pak ik het aan na de bevalling?

“Ook direct na de bevalling, wilt u als oma natuurlijk het liefst bij uw nieuwe kleinkind zijn. De kraamtijd is een overgangperiode. Iedereen moet aan de nieuwe situatie wennen.

Besef dat deze tijd niet bepalend is voor de toekomst. Dring u niet te veel op, want het herstel van uw (schoon) dochter gaat voor.”

‘Het idee dat je dochter het leven doorgeeft is vaak overweldigend’

Hoe leef ik dan toch mee?

“Geef wel aan wat u graag wilt en maak duidelijk hoezeer u wilt meeleven. Maak bescheiden gebruik van het aanbod altijd langs te mogen komen. Blijf niet te lang en bied aan om de was mee te nemen of om boodschappen te doen. Er zijn geen vaste voorschriften voor de band met een zwangere dochter of schoondochter. Onderken dat er verschillen zijn, maar dat alles mogelijk is. Zorg ervoor dat de afstand met uw schoondochter niet te groot wordt, want dat kan verkillend werken. Maar als moeder moet u ook afstand bewaren, want dat kan weer als verstikkend ervaren worden. Accepteer dat er nu eenmaal verschillen zijn, dan zult u zien dat ze veel minder spelen.”

Wie de molen van **Nely (60)** en **Jan Noorlander (65)** binnenloopt, ziet ze meteen: de fotogalerie van de tweede en derde generatie Noorlander. Ze hebben twee dochters, een zoon en zeven kleinkinderen.

Het is alweer een tijdje geleden dat zoon Niels en zijn eerste vrouw Belinda, Nely's eerste kleinkind verwachtten. “Belinda en ik werkten samen, eigenlijk waren we meer vriendinnen dan schoonmoeder en schoondochter.” Toch was het de moeder van Belinda die als eerste hoorde dat zij oma zou worden. “Als je iets moois te melden hebt, dan bel je toch als eerste je moeder en niet je schoonmoeder, dat snap ik heel goed.” Drie jaar later was Nely zelf aan de beurt toen Marleen kwam vertellen dat ze zwanger was. “Ik was zo blij voor haar, dat ik het gewoon niet kwijt kon. Marleen begon me allerlei details te vertellen, terwijl ik haar alleen maar wilde vasthouden, en ik dacht ook: nu sta ik vooraan.”

‘Als je iets moois te melden hebt, bel je eerst je moeder. Niet je schoonmoeder’

Anders dan bij Belinda, vroeg Marleen of Nely meeding naar de verloskundige. “De eerste keer dat ik het hartje van Job (8) hoorde, heb ik gehuild. Het eerste teken van leven is zo bijzonder. Wel vond ik het jammer dat ik nooit het hartje van Robin heb gehoord.”

Marleen en Rian betrokken Nely overal bij tijdens hun zwangerschappen, van het kopen van rompertjes tot het meegaan naar de echo’s. “Ik legde regelmatig mijn handen op hun buik en vroeg hoe het met mijn kleinste kleinkind ging. Dat deed ik nooit bij een schoondochter. Er is echt een verschil of je dochter of schoondochter zwanger is. Vroeger geloofde ik niet in het eigen vlees en bloed.

Sinds de zwangerschappen van mijn dochters is me duidelijk geworden dat het wel degelijk uitmaakt.” Behalve dat Nely enorm meegenoot met elke zwangerschap van haar dochters, waren er ook zorgen. “Ik was bang dat er iets fout zou gaan en maakte me zorgen om hun bevallingen. Die zorgen had ik veel minder bij mijn schoondochters.”

Nely is niet bij de bevallingen geweest, dat had ze ook niet gewild. “Wel voelde ik bij Marleen en Rian dat ze aan het bevallen waren. Ik was zo onrustig, maar wist niet waarom. Achteraf bleek dat ze aan het bevallen waren.”

Tijdens de kraamtijd, ging Nely elke dag bij Marleen en Rian langs. Ik wilde kijken of het goed ging. Bij Belinda en Geertje was ik terughoudender. “Als de moeder van Geertje er was, deed ik automatisch een stapje terug.” Nely besluit: “Ik ben blij dat de band met mijn schoondochters goed is. Natuurlijk trekken zij meer naar hun eigen moeder. Daar leg ik me gewoon bij neer. Er blijft nog zoveel moois over om van te genieten.”

Dicky en Kees Laban (beide 66) hebben drie dochters en twee zoons. Ze zijn al veertien keer opa en oma. ‘Het maakt niet uit om het hoeveelste kleinkind het gaat, het is elke keer een geschenk.’

Ruim zestien jaar geleden kreeg Dicky van dochters Ellen en Michelle te horen dat ze oma zou worden. “Er zat maar twee weken tussen beide zwangerschappen, dat vond ik zo bijzonder. Ze kwamen het allebei als eerste aan Kees en mij vertellen. Dat is toch logisch. Ik had het niet leuk gevonden als de schoonouders het eerder hadden gehoord.” Hoewel Dicky het geweldig vond dat haar dochters zwanger waren, was het niet iets waar ze de hele dag mee bezig was. “Ik werkte in die tijd nog volop mee in ons familiebedrijf. Bovendien woonden mijn jongste kinderen nog thuis, met alle drukte van dien.” Ook vindt Dicky zichzelf te nuchter om helemaal op te gaan in een zwangerschap. De zwangerschappen van schoondochters Gerda en Inge beleefde Dicky niet echt anders dan die van haar dochters. “Toch voelt het wel anders, omdat je dochters meer

eigen zijn”, geeft Dicky toe. “Bij allemaal was ik net zo betrokken en ik vond het elke keer even spannend. Natuurlijk zag ik dat mijn schoondochters meer naar hun eigen moeders trokken. Zo gingen ze mee toen er echo’s werden gemaakt, maar dat vind ik niet erg. Ik ben niet jaloers ingesteld.” Wat Dicky wel raakte zijn de miskramen die haar dochters Ellen, Michelle en schoondochter Inge meemaakten. “Mijn eigen verdriet en herinneringen kwamen toen weer naar boven, want ook ik heb een miskraam gehad.” Erover praten deed Dicky echter nauwelijks, ook niet met haar schoondochter. Dicky maakt geen onderscheid bij de familietraditie om voor de kraamvrouw een kraammand te maken. Dochters en schoondochters kregen allemaal

een mand met tien cadeautjes, speciaal voor de nieuwbakken moeder. “In de kraamtijd ging ik elke dag even langs, zowel bij mijn dochters als schoondochters. Meestal ging ik als de kraamhulp vertrokken was, zodat ik kon helpen. Dat ging allemaal heel ongedwongen.” Dat Dicky geen onderscheid maakt tussen een zwangerschap van haar dochters en schoondochters heeft alles te maken met de komst van het nieuwe kleinkind. “Je krijgt toch een kleinkind van je zoon of dochter. Dat is waar het om gaat.”

‘Ik maak geen onderscheid. Je krijgt een kleinkind. Dat is waar het om gaat’